

Raasepori, Branddal luontoselvitys 2011

Silvestris luontoselvitys oy
4.4.2012

Sisältö

1.	Johdanto	3
2.	Tutkimusmenetelmät	3
3.	Alueen yleiskuvaus	3
4.	Kartta	4
5.	Osa-alueiden kuvaukset	5
6.	Johtopäätökset ja suositukset	11
7.	Lähteet	12

Liitteet:

Liite 1: Lajiluettelot

Kansikuva: Alueella kasvaa hoidettua talousmetsää. (Kuva: Petra Nyqvist)

Selvityksen laatijoiden yhteystiedot:

Petra Nyqvist
Kanavasaarentie 21
25650 Strömma
gsm 040-5918981
petra.nyqvist@gmail.com

Esko Vuorinen
Heikinkatu 4
10300 Karjaa
gsm 050 538 0386
esko.vuorinen@silvestris.fi

1. Johdanto

Raaseporin kaupunki valmistelee osayleiskaavaa Branddalin alueelle. Alue on kooltaan 9,1 ha. Hanketta varten alueen luontoarvot inventoitiin Silvestris luontoselvitys oy:n toimesta syksyllä 2011. Maastotyöt on tehnyt Petra Nyqvist syys-lokakuussa 2011.

Läheisen Branddal B-alueen inventointi on tehty vuonna 2007 Luontotieto Keiron Oy:n toimesta. Inventoijana toimi tällöin Esko Vuorinen.

Tämän raportin tuloksista vastaa Esko Vuorinen, Silvestris luontoselvitys oy.

2. Tutkimusmenetelmät

Luontoselvityksen maastokartoitukset tehtiin syksyllä 3.9.2011, jonka jälkeen samana syksynä alueella käytiin vielä kahdella tarkistuskäynnillä lokakuussa. Maastossa tehtiin luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys. Sää ja olosuhteet olivat tutkimusten tekoon suotuisia. Kasvillisuuden täydelliseen selvittämiseen ajankohta oli myöhäinen, eli putkilokasvien kartoituksesta puuttuu varhaisen kasvukauden aspekti.

Koko kaava-alue tarkastettiin kävelen. Alue kuljettiin läpi useaan kertaan. Asutusalueiden reunoja kuitenkin vältettiin alueen asukkaiden yksityisyyttä huomioiden. Maastossa havainnoitiin elinympäristötyyppejä, niiden rakennepiirteitä sekä lajistoa. Havaittuun lajistoon sekä rakennepiirteisiin perustuen alue jaettiin osa-alueisiin. Osa-alueiden rajausta tehtiin pääosin GPS-paikantimella ilmakuva avulla täydentäen. Maastossa arvioitiin kuvioiden edustavuutta ja harvinaisuutta. Osa-alueet valokuvattiin. Toimistolla alueesta ja sen kuviojaosta laadittiin kartta ja lajiluetelo.

Lajien uhanalaisuus on tuoreimpien uhanalaisarviointien mukainen (Rassi ym. 2010).

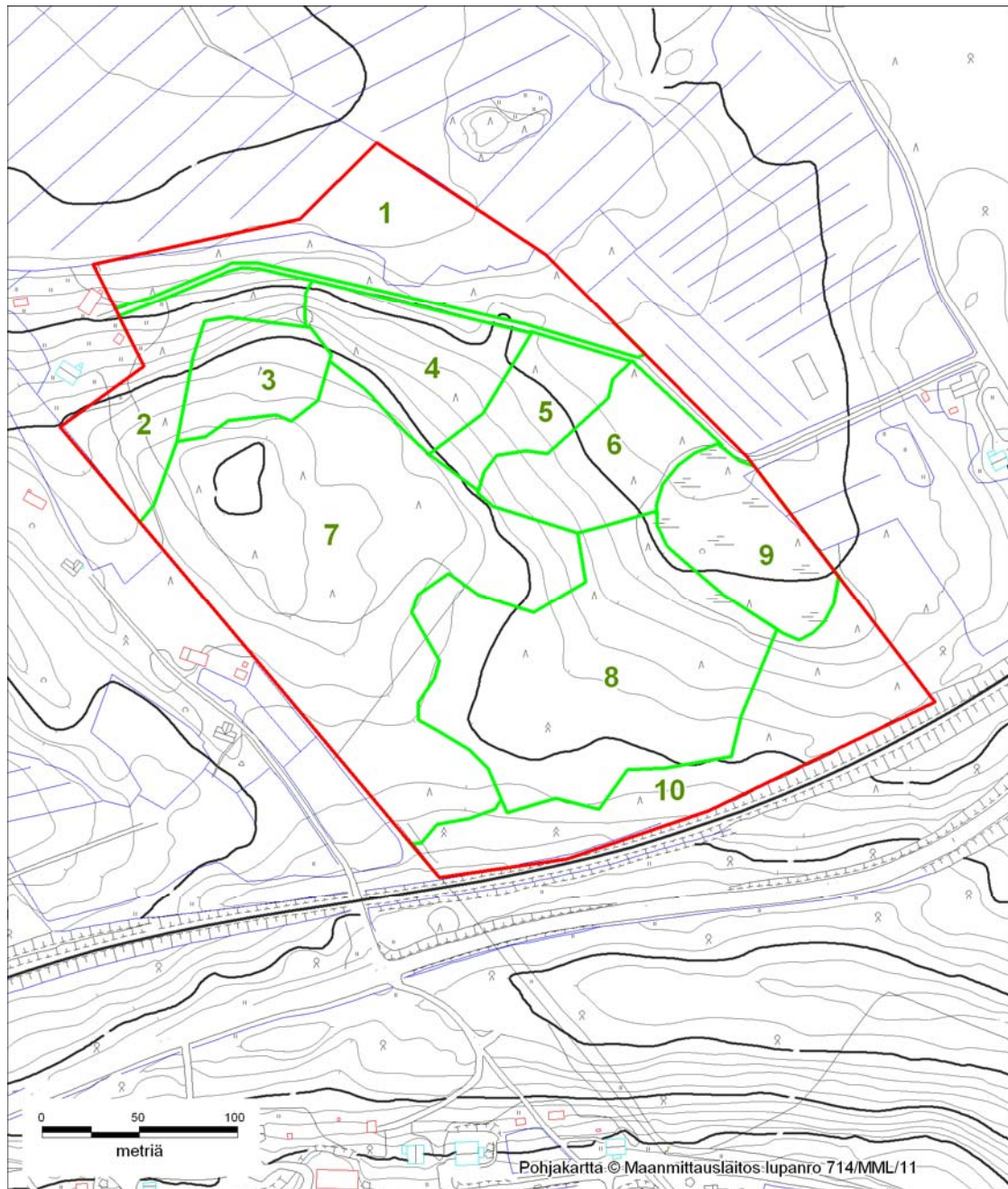
3. Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue on metsäinen, pohjoisosistaan rinteinen alue joka jää rautatien ja asutusalueiden väliin. Kooltaan 9,1 ha kokoinen alue rajautuu eteläpuolella Hangon rautatieväylään ja länsipuolella voimalinjaan. Pohjoisessa ja idässä on pihapiirejä suunnittelualan välittömässä läheisyydessä. Suunnittelualan pohjoisosaa halkoo käytössä oleva hiekkatie. Topografialtaan jyrkimmät kohdat sijaitsevat hiekkatien eteläpuolella.

Alueen yleisin maalaji on hiekansekainen moreeni. Pohjoisosissa esiintyy hieman kalliota. Itäreunassa on pieni soistuva laikku, ja myös hiekkatien pohjoistöyrään alle jää korpimainen alue. Alueella on kaivettuja ojia.

Alueen metsiköt ovat pääosin hoidettua kuivahkoa mäntykangasta ja tuoretta kangasta. Istutuskuusikoita on hiekkatien varrella. Hoitamattomat reunapuustikot ovat sekapuustoa, joissa runsaasti lehtipuita. Suunnittelualuetta halkoo polku, ja oletettavasti rakentamattomalla metsäalueella on jonkin verran virkistyskäyttöä.

4. Kartta

Kartta 1. Osa-alueet. Osa-alueiden rajat ovat kartassa vaaleanvihreällä. Alueen 1 etelärajan muodostaa hiekkatie (vaaleanvihreä kaksoisviiva).

5. Osa-alueiden kuvaukset

Selvitysalue on tässä kuvattu 10 osa-alueena eli kuviona. Jokaisesta osa-alueesta on lyhyt kuvaus sekä luonnonarvoihin perustuva arvotus (asteikko 0-5). Kaikki osa-alueet on luokiteltu arvoluokkaan 1

(Arvoluokan 1 määritelmä: Vähäiset luonnonarvot. Tavanomaista luontoa. Kyseessä voi olla myös kohde, jonka luonnonarvot ovat tuhoutuneet ja arvoluokitusta voidaan nostaa kun arvot ennallistuvat kohtuullisessa ajassa (n. 40–60 v). Ei rajoituksia alueen käyttöön.)

Osa-alue 1 Soistuva sekametsikkö, kangaskorpi

1,01 ha

Aluetta halkovan tien pohjois- ja itäpuolelle jää notkomainen sekametsäkaistale, jonka maaperä on pohjoisessa vettynyttä. Metsikössä on kangaskorven piirteitä (KgK). Vesi kerääntyy pieniin ojiin ja lammikoihin. Puusto koostuu pääosin iäkkäämmästä, tiiviistä kuusikosta. Lehtipuista yleisin on koivu, lisäksi esiintyy myös haapaa ja leppää.

Pohjakerroksen valtalaji on varsinkin korpimaisissa osissa metsäkorte, joka muodostaa taajoja kasvustoja avoimiin kohtiin. Muita lajeja ovat mm. käenkaali, suo-orvokki, oravanmarja, luhtamatara ja nokkonen. Alueen sammalia ovat mm. okarahkasammal, ruusukesammal ja palmusammal. Alueen reunojen valoisimmissa ja kuivimmissa osissa kasvaa enemmän ruohoja kuten vadelma, lillukka, metsämitikka, aitivirna, niittynätkelmä.

Osa-alue on suunnittelualan luonnontilaisin. Kasvillisuus on melko monipuolista.

Arvo: 1

Osa-alue 1. Metsäkorte on kostean kangaskorven valtalaji. (PN)

Osa-alue 2 Kuusivaltainen reunusmetsikkö

0,54 ha

Pihapiiriin rajautuva kuusivaltainen sekametsikkö rinteisessä maastossa. Rinteessä kasvaa seinäsammalta, sananjalkaa ja ahomansikkaa. Kuvion lounaisosissa maasto muuttuu kuivahkoksi mäntykankaaksi.

Arvo: 1**Osa-alue 3 Kuusikko kukkulalla**

0,34 ha

Kukkulan korkeimmalla kohdalla kasvaa järeähköä kuusikkoa kankaalla. Kuusikon lomassa kasvaa sananjalkaa ja nuokkotalvikkia. Yleisin sammal on seinäsammal.

Arvo: 1

Osa-alue 4 Tuoreen kankaan sekametsikkö

0,55 ha

Tuoreen kankaan melko tasaikäinen sekametsikkö sijaitsee hiekkatiehen rajautuvassa rinteessä. Rinteessä kasvaa kuusta ja koivua, alikasvoksessa esiintyy runsaasti nuorta pihlajaa. Pohjakerroksen valtalajeja ovat mustikka ja käenkaali. Muita kasveja ovat oravanmarja, lillukka, rätvänä, suo-orvokki, metsäorvokki, sananjalka, korpi-imarre, metsäimarre, harakankello, metsäkorte ja särmäkuisma.

Arvo: 1

Osa-alue 4. Rinteessä kasvaa sekapuustoa ja tuoreen kankaan ruohoja.

Osa-alue 5 Varteva talouskuusikko

0,35 ha

Osa-alueella on hoidettu, varteva talouskuusikko loivasti viettävässä rinneessä. Väljänä kasvava hoitokuusikko on arviolta n. 40-vuotias. Pohjan valtasammal on seinäsammal. Muu kasvillisuus on vähäistä.

Arvo: 1

Osa-alue 5. Väljästi kasvava kuusikko. (PN)

Osa-alue 6. Hoidettua nuorta kuusikkoa. (PN)

Osa-alue 6 Nuorehko talouskuusikko

0,53 ha

Noin 25-vuotiasta hoidettua talouskuusikkoa, jossa on hiljattain tehty harvennusta ja pystykarsintaa. Osa-alue rajautuu ojaan ja hiekkatiehen. Pohjakerroksen kasvillisuus on vaatimatonta ja koostuu sammalikoista. Kuusikon kosteilla reunoilla kasvaa hieman mesiangervoa, rantaminttua ja vadelmia.

Arvo: 1

Osa-alue 7 Mäntykangas

2,51 ha

Osa-alue on mäntyvaltainen, runsasheinäinen kangas, jolla kasvaa iältään noin 30-vuotiasta talousmetsää. Mäntyjen seassa kasvaa jonkin verran kuusta, koivua ja pihlajaa. Erityisesti länsireunoilla esiintyy laajoja sananjalkakasvustoja. Mäntykangas on suunnittelualan kuivinta osaa. Länsipuolella männikkö rajautuu sähkölinjaan, jonka alla on ryteikköinen sekavesakko. Sekavesakon lajistoa ovat koivu, pihlaja ja haapa. Joi-tain tammen taimia esiintyy alueella. Mäntykankaalla kasvaa sananjalan lisäksi kangasmaitikkaa, metsälauhaa, röllejä, metsäkastikkaa ja kanervaa.

Arvo: 1

Osa-alue 7. Mäntykankaalla kasvaa laajoja sananjalkakasvustoja. (PN)

Osa-alue 8 Mänty- ja koivumetsikkö kankaalla

1,70 ha

Mäntyvaltaista kangasta, jonka maaperässä on hieman soistuneisuutta. Kankaalla kasvaa n. 30-vuotiasta istutusmännikköä. Mäntyjen seassa kasvaa runsaasti koivuja, ja erityisesti alikasvoksessa on nuorta kuusta. Pieniä pihlajan ja tammen taimia kasvaa jonkin verran pensaskerroksessa. Kankaan kasveja ovat mm. piikkiohdake, vanamo, kevätpiippo ja röllit.

Arvo: 1

Osa-alue 8. Alikasvoksessa kasvavat nuoret kuusen taimet. Metsikkö on kuvattu aukiolta osa-alueella 9. (PN)

Osa-alue 9 Soistuva metsäaukio ja korpi

0,53 ha

Soistuvan alueen pohjoispäässä on pieni, vettyvä laikku jota reunustavat pohjoisessa pajut ja lehtipuut. Laikku on kasvillisuudeltaan monipuolinen, ja muuttuu kohti kaakkoa karummaksi korpikarhunsammal- ja rahkasammalmatoiksi. Alue on pieni, mutta sillä on ruohoisen sarakorven piirteitä (RhSK).

Vettyvimmän kohdan tuntumassa kasvaa kostean ympäristön kasveja kuten röyhyvihvilä, kurjenjalka, terttualpi, suo-orvokki, rantaminttu ja ojaleinikki.

Vetisen laikun viereen jää pieni metsäaukea jolla kasvaa nurmilauhan, röllien ja röyhyvihvilän lisäksi ruohoja kuten rätvänä, ruusuruoho, metsäkorte, kultapiisku, vadelma, kirjopillike, hiirenvirna, hevонhierakka, ahomansikka, käenkaali, metsäorvokki, suo-orvokki ja piikkiohdake.

Soistuva maa jatkuu kaakkoon korpikarhunsammal- ja rahkasammal-laikkuina, joiden välissä kasvaa mm. mustikka, vanamo ja jänönsara.

Puusto on pystykarsittua nuorehkoa puustoa joka koostuu männystä, koivusta ja kuusesta.

Arvo: 1

Osa-alue 9. Soistuvan alueen vetisin osa. Soistuvuus ja hapan maaperä ilmenee kaakkoa kohti laajoina korpikarhunsammalmattoina. (PN)

Osa-alue 10 Radanvarsi

1,01 ha

Radanvarren rinne ja sekametsikkö, jota halkoo pieni polku. Radanvarren reunus laskee loivasti kohti pohjoista. Sitä on pidetty avoimena. Maaperä on hiekkansekaista. Rinteessä kasvaa hietakastikkaa ja muuta joutomaalajistoa.

Metsänreunassa valtalajeina ovat kanerva ja muut varvut. Metsässä kasvaa koivua, kuusta, mäntyä, raitaa ja katajaa. Kanervan lisäksi muita kasveja ovat mm. puolukka, variksenmarja, peltosaunio, ahomansikka, rohtotädyke ja sananjalka. Sammalia ja jäkäliä edustavat mm. seinäsammal, pikkumyyränsammal ja erilaiset torvijäkälät.

Radanvarren lajisto muuttuu tuoreemmaksi kohti lounaista kulmaa mennessä.

Arvo: 1

Osa-alue 10. Radanvarren varpuvaltaista kasvillisuutta. (PN)

6. Johtopäätökset ja suositukset

Selvitysalue edustaa tavanomaista eteläsuomalaista metsäluontoa, jossa näkyy pitkälti ihmisvaikutus. Luonnon monimuotoisuuden kannalta olennaisimmat kohteet ovat osa-alueet 1 ja 9, jotka molemmat edustavat mosaiikkista suovaikutteista luontoa. Alueet ovat kuitenkin kooltaan vähäiset, mikä vähentää niiden luontoarvoa. Alueella havaittiin 65 lajia putkilokasveja, mikä on tavanomainen lajimäärä tämänkaltaiselle alueelle.

Alue on laajemman metsäalueen marginaalialuetta, eikä sillä sen takia ole erityistä merkitystä ekologisten yhteyksien osana kuten eläinten kulkureittinä.

Alueella ei havaittu uhanalaisluokiteltuja lajeja (Rassi ym. 2010).

Selvitysalueelta ei havaittu luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisia erityis-suojeltavia lajeja eikä EU:n luontodirektiivin tiukasti suojelemissa lajeja (luonnonsuojelulaki 49 §).

Alueella ei esiinny ympäristölakien suojelemissa luontotyyppinä (metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, vesilain 2 luvun 11 §:n vesiluontotyyppinä eikä luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppinä).

Alueella ei esiinny uhanalaisia tai silmälläpidettäviä luontotyyppinä (Raunio ym. 2008).

Erityisiin suunnitteluohjeisiin luonnonarvojen säilyttämiseksi ei ole tarvetta, koska alueen luonnonarvot ovat vähäiset.

7. Lähteet

- Laine, J., Vasander, H. 2008 Suotyypit ja niiden tunnistaminen. Metsäkustannus Oy. Hämeenlinna 110 s.
- Mossberg, B., Stenberg L. 2006. Suuri Pohjolan kasvio. Tammi. Helsinki. 928 s.
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A., & Mannerkoski, I. (toim./eds.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2: Luontotyyppien kuvaukset. – Suomen ympäristö 8/2008. Suomen ympäristökeskus. 572 s.
- Salo, P., Niemelä T., Salo, U. 2006. Suomen sieniopas. Helsinki. WSOY. s. 512
- Vuorinen, E. 2007. Branddal B naturinventering 2007. Naturfakta Keiron Ab

1. Putkilokasvit

Tieteellinen nimi	Suomalainen nimi	Ruotsalainen nimi
<i>Achillea millefolium</i>	siankärsämö	rölleka
<i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	rödven
<i>Alnus glutinosa</i>	tervaleppä	klibbal
<i>Alnus incana</i>	harmaaleppä	gråal
<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki	hundkäx
<i>Athyrium filix-femina</i>	hiirenporras	majbräken
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu	vårtbjörk
<i>Calamagrostis arundinacea</i>	metsäkastikka	piprör
<i>Calamagrostis epigejos</i>	hietakastikka	bergrör
<i>Calluna vulgaris</i>	kanerva	ljung
<i>Campanula patula</i>	harakankello	ängsklocka
<i>Carex ovalis</i>	jänönsara	harstarr
<i>Cirsium vulgare</i>	piikkiohdake	vägtistel
<i>Dactylis glomerata</i>	koiranheinä	hundäxing
<i>Deschampsia cespitosa</i>	nurmilauha	tuvtätel
<i>Deschampsia flexuosa</i>	metsälauha	krustätel
<i>Dryopteris carthusiana</i>	metsäalvejuuri	skogsbräken
<i>Empetrum nigrum</i>	variksenmarja	kråkbär
<i>Equisetum sylvaticum</i>	metsäkorte	skogsfräken
<i>Filipendula ulmaria</i>	mesiangervo	älggräs
<i>Fragaria vesca</i>	ahomansikka	smultron
<i>Galium uliginosum</i>	luhtamatar	sumpmåra
<i>Geum rivale</i>	ojakellukka	humleblomster
<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	metsäimarre	ekbräken
<i>Hypericum maculatum</i>	särmäkuisma	fyrkantig johannesört
<i>Juncus effusus</i>	röyhyvihvilä	veketåg
<i>Juniperus communis</i>	kataja	en
<i>Knautia arvensis</i>	ruusuruoho	åkervädd
<i>Lathyrus pratensis</i>	niittynätkelmä	gulvial
<i>Linnaea borealis</i>	vanamo	linna
<i>Luzula pilosa</i>	kevätpiippo	vårfryle
<i>Maianthemum bifolium</i>	metsäoravanmarja	ekorbär
<i>Melampyrum sylvaticum</i>	metsämaitikka	skogskovall
<i>Melampyrum pratense</i>	kangasmaitikka	ängskovall
<i>Melica nutans</i>	nuokkuhelmikkä	slokgräs, bergslok
<i>Mentha arvensis</i>	rantaminttu	åkermynta
<i>Orthilia secunda</i>	nuokkotalvikki	björkpyrola
<i>Oxalis acetosella</i>	käenkaali	harsyra
<i>Phegopteris connectilis</i>	korpi-imarre	hultbräken
<i>Picea abies</i>	kuusi	gran
<i>Pinus sylvestris</i>	mänty	tall
<i>Polypodium vulgare</i>	kallioimarre	stensöta
<i>Populus tremula</i>	haapa	asp

Tieteellinen nimi	Suomalainen nimi	Ruotsalainen nimi
<i>Potentilla erecta</i>	rätvänä	blodrot
<i>Phegopteris connectilis</i>	korpi-imarre	hultbräken
<i>Pteridium aquilinum</i>	sananjalka	örnbräken
<i>Ranunculus flammula</i>	ojaleinikki	ältranunkel
<i>Ranunculus repens</i>	rönsyleinikki	revsmörblomma
<i>Rubus idaeus</i>	vadelma	hallon
<i>Rubus saxatilis</i>	lillukka	stenbär
<i>Rumex crispus</i>	poimuhierakka	krussyra
<i>Salix caprea</i>	raita	sälg
<i>Sorbus aucuparia ssp. aucuparia</i>	pihlaja	rönn
<i>Taraxacum sp.</i>	voikukka	maskros
<i>Tussilago farfara</i>	leskenlehti	hästhov
<i>Tripleurospermum perforatum</i>	peltosaunio	baldersbrå
<i>Urtica dioica</i>	nokkonen	brännässla
<i>Vaccinium myrtillus</i>	mustikka	blåbär
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	puolukka	lingon
<i>Veronica officinalis</i>	rohtotädyke	ärenpris
<i>Vicia cracca</i>	hiirenvirna	kråkvicker
<i>Vicia sepium</i>	aitovirna	häckvicker
<i>Viola palustris</i>	suo-orvokki	kärrviol
<i>Viola riviniana</i>	metsäorvokki	skogsviol
<i>Quercus robur</i>	tammi	ek

2. Käävät

Tieteellinen nimi	Suomalainen nimi	Ruotsalainen nimi
<i>Bjerkandera adusta</i>	tuhkakääpä	svedticka
<i>Fomes fomentarius</i>	taulukääpä	fnöskticka
<i>Fomitopsis pinicola</i>	kantokääpä	klibbticka
<i>Gloeophyllum sepiarium</i>	aidaskääpä	vedmussling
<i>Inonotus radiatus</i>	lepänkääpä	rävticka
<i>Lenzites betulinus</i>	koivunhelttakääpä	björkmussling

3. Sammalet ja jäkälät

Tieteellinen nimi	Suomalainen nimi	Ruotsalainen nimi
<i>Atrichum tenellum</i>	pikkumyyränsammal	liten sågmossa
<i>Cladonia gracilis</i>	silotorvijäkälä	syllav
<i>Cladonia gracilis subsp. turbinata</i>	metsätorvijäkälä	bägarstängellav
<i>Cladonia rangiferina</i>	harmaaporonjäkälä	grå renlav
<i>Climacium dendroides</i>	palmusammal	palmmossa

Tieteellinen nimi	Suomalainen nimi	Ruotsalainen nimi
<i>Dicranum polysetum</i>	kangaskynsisammal	vågig kvastmossa
<i>Hylocomium splendens</i>	metsäkerrossammal	husmossa
<i>Hypnum cupressiforme</i>	kalliopalmikkosammal	cypressfläta
<i>Hypogymnia physodes</i>	sormipaisukarve	blåslav
<i>Pohlia nutans</i>	nuokkuvarstasammal	nickmossa
<i>Polytrichum commune</i>	corpikarhunsammal	storbjörnmossa
<i>Platismatia glauca</i>	harmaaröyhelö	näverlav
<i>Pleurozium schreberi</i>	seinäsammal	väggmossa
<i>Pseudevernia furfuracea</i>	hankakarve	gällav
<i>Rhodobryum roseum</i>	ruusukesammal	rosmossa
<i>Sphagnum capillifolium</i>	kangasrahkasammal	tallvitmossa
<i>Sphagnum girgensohnii</i>	corpirahkasammal	granvitmossa
<i>Sphagnum squarrosum</i>	okarahkasammal	spärrvitmossa
<i>Vulpicida pinastri</i>	keltaröyhelö	granlav